

Nové bratrské listy

1/2007

Toto praví Hospodin: „Hle, činím něco docela nového a už to raší. Nevíte o tom?“

povolání bohem . k lidem

550 LET JEDNOTY BRATRSKÉ

obsah

kázání	3
Postní doba (<i>Ondřej Halama</i>)	
biblické a teologické studie	5
Výklad epištoly Jakubovy (<i>J. Mrázek</i>)	
550 let JB	7
Opravu 550? (<i>Ota Halama</i>)	
275 let misie	10
Misie v Bengálském zálivu (<i>J. Halama Jr</i>)	
unitas fratrum	15
První evropská biskupka / Tanzanské misie / Hvězdné návrší / Unity Board / Nový biskup v Nikaragui / Časopis o historii Jednoty	
Setkání pracovníků s mládeží (<i>A. Kejšová</i>)	17
z církvi	18
Evropské církve a sociální otázky / Nový biskup slezské církve AV	
zprávy ze seniorátu	19
V. Vančura - 150 let (<i>J. Polma</i>)	19
M. Hloušek osmdesátiletý (<i>J. Polma</i>)	21
Bratr Jiří Šolc (1929-2007) - <i>oh</i>	23
Pozvánky: setkání sester, setkání mládeže...	
oslavy jubilea Jednoty	24
průvodce bratrskými památkami Mladé Boleslavi (<i>Ž. Kužel</i>)	

Nové Bratrské Listy

9. ročník (2007)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE
v Praze, Čajkovského 8, 130 00 Praha 3.

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milí čtenáři Bratrských listů,
devátý ročník našeho časopisu vychází s
několika změnami. Jednou z nich je změna
redakce, která bude ještě během roku probí-
hat. Chtěli bychom letos vybudovat redakční
radu, která by se starala o obsah časopisu - a
byli bychom rádi, kdyby se objevili zájemci
o práci alespoň z několika sborů. Zvažte to
a povolejte vhodné lidi k této službě (bude
jí pravděpodobně pár hodin do roka). Klad-
la-li Jednota vždy důraz na společenství, ať
to platí také o přípravě časopisu pro naše
sbory.

Jak si pravidelní čtenáři všimnou, upus-
tili jsme od zvláštní přílohy a příspěvky
k letošnímu hlavnímu tématu - 550 let
Jednoty bratrské a 275 let misie - budou
plynule zařazeny v textu časopisu. Zacho-
váváme tradici zahájit každý časopis bib-
lickým kázáním a chceme vám nabídnout
pokaždé i další zamyšlení nad Písmem či
křesťanskou vírou.

Zprávy ze života seniorátu, ze života
našich sborů ve světě i dění v ostatních
křesťanských církvích chceme sledovat jako
doposud a informovat vás o důležitých udá-
lostech.

Rok 2007 je pro nás rokem jubilejním.
Budeme společně s bratry a sestrami z
různých zemí vzpomínat na počátky práce
Jednoty bratrské, našich předků ve víře, a
doufejme i nacházet v dlouhých dějinách
Jednoty poučení a inspiraci pro naši práci
dnes. Protože ohlížet se zpět v dějinách je
důležité především proto, abychom zjistili,
kde jsme dnes a kudy dál. Ať nám ta letošní
malá i velká výročí připomínají, začůžeme
a máme být vděční, i to, že se můžeme a
máme těšit na to, co přijde - jak nám připo-
míná heslo roku na obálce.

S přáním požehnaných velikonoce

Jindřich Halama Jr.

kázání

Vzal k sobě svých Dvanáct a řekl jim: „Hle, jdeme do Jeruzaléma a na Synu člověka se naplní všechno, co je psáno u proroků. Neboť bude vydán pohanům a budou se mu posmívat a tupit ho a plivat na něj, zbičují ho a zabijí; a třetího dne vstane.” Oni však ničemu z toho nerozuměli, smysl těch slov jim zůstal skryt a nepochopili, co říkal. (Lk 18:31-34)

Máme před sebou jeden z mnoha evangelijních textů určených pro čtení a kázání v době postní. Poslední předpověď utrpení. Po generace církev promýšlí tento text v době předvelikonoční. A my se nad tímto textem také chceme ptát po smyslu postní doby dnes.

Postní doba nás zve blíže k Bohu:

Když pročítáme v evangeliích Ježíšův příběh, pak se nepochybně setkáváme s tím, že Ježíš obklopen zástupy. Zástupy vyhledávají jeho, ale také on je. Jak také jinak. Evangelium je „věc veřejná“. Je to radostná zvěst pro všechny. Není co utajovat, naopak. Zvěstovat všem a všude. Tak to platí i dnes. Sekty si schovávají ty nejdůležitější informace jen pro své zasvěcené, ve známost dávají jenom některé skutečnosti. Církev naopak. Je volána k tomu, aby rozhlášovala to nejdůležitější, evangelium, vždy a všude. Proto také je Ježíš obklopen zástupy a zástupy vyhledává.

Jsou ale chvíle, kdy tomu tak není. Tehdy „vzal k sobě svých dvanáct“. Někdy se neobrací Ježíš ke všem, ale jenom k několika. Na horu, na pusté místo, k modlitbám, aby je učil; zve jen některé. Vybírá jich jenom několik. Zde vzal svých dvanáct. Od počátku je jasné, že někteří jsou Kristu blíží. Nejsou jenom součástí zástupu. Někteří opustí všechno, naslouchají jeho slovům, vydávají se s ním na cesty. Tak je to i dnes. Jsou ti, kteří jsou věrní a chtějí být u všeho, co se v církvi děje. Pravidelní návštěvníci bohoslužeb, podporují dílo církve, jsou ochotni nasadit se a věnovat svůj čas sboru. A pak tu jsou ti, kteří církev potřebují jen občas a jejich osobní přínos pro život církve se zdá zanedbatelný. Tím nechci jednoduše říci: ti jsou Bohu blízcí a oni vzdálení. To je jistě trochu složitější. Ale můžeme z textu určitě vyčíst pozvání. Je čas být Bohu blízko. Buď tím, kdo Bohu naslouchá.

Pro některé lidi budou i letos křesťanské velikonoce spočívat pouze v návštěvě slavnostních bohoslužeb. My ale můžeme tento postní čas využít k tomu, abychom se blížili k Bohu, abychom nezůstávali na okraji, ale přicházeli do blízkosti Boží.

Postní doba nám ukazuje cestu:

Tehdy jim Ježíš znovu řekl: Syn člověka „bude vydán“... Ježíš předestřel učedníkům svoji cestu až k smrti. Budou ho tupit, posmívat se mu, zbičují ho a nakonec zabijí. Ukázal jim, jak to s ním půjde s kopce. Bylo to pro ně, pro učedníky, naprosto nepřijatelné. Čekali, že teď to teprve nastane. Zjeví se, že Ježíš je Boží Syn, ujme se vlády, bude vyvýšen, vzýván a třeba korunován. A to i jim, učedníkům, přinese satisfakci. Oni byli

první, kdo jej jako krále poznali. Ježíš nesmí přeci ani pomýšlet na takovou ponižující cestu.

Dodnes víme, co to znamená, když jde něco s kopce. Známe rčení. Dostal se na šikmou plochu, jde to s ním s kopce. Člověk se ale tomu, aby to s ním šlo s kopce, vzpírá. Chce vystoupat výš, udělat kariéru, dosáhnout vyššího postu, vylepšit své poměry. Dokud má sil, chce stoupat vzhůru. A proč ne? I křesťan může zastávat vysoký post a odpovědné místo. Kéž by na takových pozicích bylo více křesťanů. Zde jde ale o způsob jednání, o životní styl. Je to cesta sebeprosazení nebo služby, jdeme cestou pyšné nadutosti nebo pokory?

Pán Ježíš šel cestou sebevydání, služby, ponížení, pokory. A postní doba je pro nás časem promyšlení našich cest. Kam a jakými způsoby chceme dojít. Jakých hodnot a norem se ve svém životě chceme přidržet. Postní doba nám ukazuje cestu služby a pokory.

Postní doba nás učí vidět za horizont všedního dne.

Ježíš vypráví svým učedníkům, že se naplní vše, co je psáno u proroků. Oni však „ničemu z toho nerozuměli, nepochopili, co říkal”. Je to nějaká zvláštní nechápavost učedníků? Prorocké spisy - Proroci - byly vedle Zákona hlavní částí hebrejského Písma. A učedníci mohli alespoň trochu chápat, částečně porozumět. I my ale víme, že jsou možné různé interpretace Písma. Nemáme plné porozumění, vždy jen částečné. Také nerozumíme všemu. A pak, ona nechápavost se vztahuje k té historicky jedinečné události velikonoc. Smrti a vzkříšení Krista. Vždyť ještě ani po velikonocích někteří nechápali. Například poutníci do Emauz se setkají se samotným vzkříšeným Pánem, nerozumí výkladu Mojžíše a proroků a nepoznají zprvu svého Pána.

My, povelikonoční církev, už však rozumíme. To vše se muselo stát. Syn člověka musel trpět, být zabit; a třetího dne vstát. Skutečně rozumíme? Zdá se, že i tento příběh je obecným modelem „lidské nechápavosti”. Učedníci jakoby nenaslouchali až do konce. Neradují se z toho, že Kristus třetího dne vstane. Mají před očima pouze jeho cestu ke kříži. Vidí to, co se váže k naší pozemské skutečnosti a nejsou naladěni pro to, co se otvírá za jejím horizontem.

A stejně tak jsme nechápaví i dnes. Vidíme jen to, co je a ne to, co bude. Tak i my jsme často rozmrzelí z těžkostí dne a nedohlédáme nadějně budoucnosti. Doba postní nás má naučit vidět za horizont. Po cestě, která je těžká až k smrti, přichází nový den a otvírá se budoucnost.

Ondřej Halama

biblické a teologické studie

V této rubrice vám chceme nabídnout ukázky několika novějších teologických prací, které podle našeho přesvědčení rozhodně stojí za čtení a přemýšlení. První z nich je výklad Jakobovy epištoly od evangelického novozákoníka Jiřího Mrázka. Pokud vás jeho výklad zaujme, knížka je k dostání v evangelických knihkupectvích.

Jiří Mrázek. Bláznovství víry podle Jakuba. Výklad Jakobovy epištoly. MLÝN Jihlava 2006.

Jk 2,14

K čemu je to dobré, bratři moji, jestliže někdo říká, že má víru, ale nemá skutky? Ta víra ho nemůže spasit.

Dostáváme se k pasáži, která je z celé Jakobovy epištoly nejznámější a nejcitovanější. Je-li něco nejcitovanější, je po čase docela užitečné se podívat, zda citujeme přesně a zda to autor myslel opravdu tak, jak ho citujeme.

Tato část epištoly má docela zřetelnou rétorickou strukturu: nejprve Jakub vysloví tezi. Tuto tezi bychom pro začátek mohli opatrně parafrázovat: Víra - za jistých okolností - nemůže spasit. Řekněme to zatím takto opatrně: Za jistých okolností, protože teprve z dalšího Jakobova výkladu bychom se měli ujistit, co vlastně myslí tím pověstným bez skutků.

Takže: za jistých okolností víra není schopná spasit. Tím není řečeno, že by nebyla k ničemu: pořád ještě to může být například zajímavé učení, zajímavý myšlenkový, náboženský či filosofický systém; nebo rodinné stříbro, vzácná tradice, předávaná z generace na generaci; má v sobě náboj, který může oslovit, který může dokonce hory přenášet - když ji někdo do těch hor pustí. Ale za jistých okolností je paralyzována, a nemůže zachránit život, nepomůže v krizi a třeba ani neuvede do Božího království.

Tak zní teze. Po ní budou v následujících verších následovat argumenty, dokonce jako diatribé - to znamená, že autor předjímá všechny možné i nemožné námítky, které by v živé diskusi mohly zaznít, a snaží se odpovědět i na ně. Nakonec znovu dospěje k výchozí tezi, ale to už ji formuluje v přesnější a expresivnější podobě: že totiž víra - za těch dotyčných okolností - je taková úctyhodná mrtvola. Taková dobře udržovaná mumie (2,26).

Na tomto místě si nejprve připomeneme souvislost, jak se Jakub k této tezi dostal. Pak se budeme věnovat tomu, co jsem pracovně označil jako okolnosti, to znamená tomu, co všechno by mohlo znamenat mít nebo nemít skutky. A nakonec si to od Jakuba necháme vysvětlit na příkladech.

Souvislost

Nechci se u ní zdržovat dlouho, ale je důležité si uvědomit, že tato teze opět nepřišla zčista jasna. Není to tak, že by začátek byl o něčem jiném, a teď se Jakub najednou dostal k novému tématu.

Začátek epištoly byl o tom, že nejrůznější problémy, krize, křivdu a dokonce snad i osobní selhání můžeme vnímat pozitivně, můžeme přetvořit pozitivně, jako zkoušku, ve které se osvědčí, jestli to, na co spoléháme, skutečně k něčemu je. Jestli to, čemu věříme, nás dokáže podržet - anebo to můžeme hodit po psu.

Zbytek listu až doposud řešil různé aspekty: to, že se to takhle podaří, není samozřejmé. I tak je to zápas, kterým člověk prochází.

Pak zase, že to není Bůh, kdo tyhle věci na nás sesílá, Že si řešíme povětšinou vlastní problémy sami se sebou - ale Bůh nám v tom může pomoci.

A nakonec, že k tomu pozitivnímu řešení nedojde člověk hlasitým horlením, nýbrž tím, že v tichosti bude naslouchat tomu, co říká Bůh.

Stále to bylo o tom, že právě víra - při všech těch aspektech, které bylo třeba dovysvětlit - že zrovna to, čemu věříme, nás podrží a pomůže nám přežít. Anebo dokonce nás podrží i za hranice smrti. Nezastaví se ani na prahu smrti, tam, kde jiné věci, na které spoléháme, už povětšinou končí.

Okolnosti

Víra je nemohoucí, pokud MĚ ECHEI ERGA - což nejobvykleji najdeme přeloženo jako nemá skutky. A okamžitě se nám vybaví skautík, který má každý den udělat aspoň jeden dobrý skutek. A když ho má, tak si ho může odškrtnout. A když si my takhle splníme všechny dobré skutky a ulovíme všechny bobříky, potom si někdo odškrtně, že už můžeme do nebe.

Tak tohle Jakub určitě nemyslí. Předně neříká, že ty skutky, o kterých mluví, máme dělat my, nýbrž říká, že se takhle hodlá předvést víra.

Ale především: slovo ERGA má mnohem širší význam, než jenom skutek nebo bobřík, kterého je třeba ulovit. Ve slovnících klasické řečtiny najdeme třeba, že ERGON ECHEI znamená dát si tu práci. Dát si tu námahu. V tomto významu jsme je už dokonce potkali přímo v Jakubovi (1,4). Takže víra, která si (s námi) dá tu námahu. Dá tu práci.

Ale to zdaleka není všechno. Najdeme, že třeba v Iliadě je slovo ERGA zdaleka nejčastější ve spojení s POLÉMEIA - válečné, což neznamená, že by si třeba válečník odškrtoval skutky, nýbrž jsou to prostě válečné akce. Takže ERGA znamená také akce a vůbec aktivity. Kromě toho najdeme ve slovníku třeba také THALASSIA (mořské) ERGA, což neznamená, že by moře konalo skutky, nýbrž jde prostě o rybaření. ERGA DAITOS je dokonce hodování („skutky hostiny“). Jestliže ve spojení s POLÉMEIA znamená slovo ERGA válčení, ve spojení s THALASSIA rybaření atd., pak ve spojení s vírou by také mohlo znamenat prostě věření. Co je platná víra - říká Jakub - pokud ji nepoužíváš k věření?

Jakubova teze tedy vůbec neříká, že bychom víru měli nějakými skutky dokazovat (aby nám v nebi uvěřili) nebo dokonce doplňovat. Jeho teze říká jenom velice základní věc, že aby vám víra k něčemu byla, musí dostat šanci. Musí být puštěna do reálu. Do skutečného života (ve slově skutečný i v češtině ten skutek cítíme v docela širokém významu). Pokud máme nějakou víru (doma ve vitrině), ale ve skutečnosti na ni nespo

léháme a rozhodujeme se jinak, pak nás ta víra těžko může spasit. Je paralyzována a v akci je něco jiného - něco, na co skutečně spoléháme.

A to je zhruba všechno, co Jakub chce říct. Vůbec to není o plnění jednotlivých skutků. Mluví o konfrontování víry se skutečným (reálným) životem. Pokud máme víru zavřenou do kostela - a ve skutečném životě jí moc nedůvěřujeme, pak nemá šanci se tam osvědčit. Pochopitelně.

550 let Jednoty bratrské

550 let Jednoty bratrské?

Jedním z důležitých důsledků reformace bylo i zvýšení počtu pracovních dnů v roce a tím vytvoření prostoru k hospodářskému rozvoji jednotlivých zemí. Pracovních dnů přibýlo, protože ubylo svátků, během kterých byla jakákoli fyzická práce pod trestem zapovězená a jiné aktivity, samy o sobě oblíbenější, se stávaly objektem kázání moralizujících kazatelů všech dob. Přesto ani v protestantském a později sekularizovaném světě svátky zcela nevymizely, na jejich místo se však vedrala nejrůznější výročí a zbytky skutečně svátečních dní dostaly v širším rozměru v podstatě novopohanský nátěr. Často k tomu docházelo a dochází i v prostředí následovníků církvi reformačních, takže se již vžil takřka obecné pořekadlo o tom, že evangelíci sice svátky nesnášejí, ale milují výročí. A je-li pak i samo ono výročí sporné, kredit slavnostních řečníků tím po právu náležitě klesá.

Nutno v této souvislosti přiznat, že i letošní připomínka pěti set padesáti let, které nás mají dělit od odchodu husitských radikálů na litické panství krále Jiřího z Poděbrad, je veskrze pochybná, přesto však jde o připomínku natolik tradiční, že bez ní by zřejmě nebylo ani těchto řádků. A nezbyvá proto, nežli si

tuto skutečnost uvědomit a přiznat si i to, že oslava založení Jednoty by se historicky přesněji měla konat vlastně až příští rok. Proč?

Historická věda si dlouho nevěděla rady s určením doby, do které by založení kunvaldské osady prvních bratří mělo zapadat. První zprávy o bratrském osídlení Kunvaldu byly příliš vzdálené oněch událostí, na mnoha místech si navíc protirečily a historikům proto nakonec nezbyvalo než s opatrností vlastní tzv. Gollově škole stanovit slavný odchod do podorlické vesnice k přelomu roku 1457-1458 s tím, že buď k němu došlo na podzim 1457, nebo na jaře 1458, anebo, že se osídlení Kunvaldu ode-

hrávalo postupně, po etapách. Teprve počátkem 70. let 20. století však profesor F. M. Bartoš našel údaj o tom, že sám „otec Jednoty“ bratr Řehoř se svého poměrně slušného majetku v Praze zbavil až s jarem 1458. Ale k Bartošově hypotéze lze přidat i argument, řekněme, selského rozumu, který by ono osudné jaro 1458 potvrdil tak či onak. Jaký však?

Kunvald se stal v říjnu roku 1421 obětí křížové výpravy, která ze Slezska zasáhla spolu se svými českými spojenci východní Čechy. Každá křížová výprava měla svůj násilný charakter, ale patřilo k ní vedle bitev i drancování rozsáhlých území, čímž si výprava sama kryla část svých nemalých nákladů, zároveň však touto činností oslabovala hospodářskou základnu protivníka. Opěrný bod litického panství, sám hrad Litice, jenž dal kraji jméno, sice nepřilíh úspěšným křižákům odolal, o to hůře však dopadla menší sídla, na jejichž obranu nebylo možné ani pomýšlet. Tak padl i Kunvald, jehož obyvatelé se zřejmě ukryli v blízkých lesích, ale sílu k obnovení do základů vypálené vesnice ve vojskem vypleněném kraji již nenalezli. Téměř čtyřicet let proto neslyšíme o životě na údolním spáleništi jménem Kunvald, a první zprávy přicházejí teprve až s bratrskou kolonizací.

Ano, kolonizací... Nápad tehdy voleného husitského arcibiskupa Jana Rokycany odklidit do vzdálené pustiny těch několik horlivců pro Boží zákon, kteří mohli narušovat diplomaticky křehké vztahy s Římem a stát se záminkou k prolomení křehkého míru českých zemí a zbytku světa, se vhodně snoubil s Jiříkovým zájmem o znovuosídlení vlastního panství, které, jak už jsme slyšeli, bylo přes pětaticet let téměř vylidněno. Proto se zdá být nemožné, že by se bratrský odchod do Kunvaldu mohl udát na podzim, který kromě zimy a hladu nemohl věstít nic dobrého, ale dobře se nám tato úvaha kryje jak s výše uvedeným zapadlým Bartošovým objevem, tak i s prameny, které hovoří o tom, že odchod do Kunvaldu se udál teprve po Jiříkově korunovaci z března 1458.

Máme-li tedy již vědomí o tom, že letošní výročí zůstane jubileem tradičním, ne však historicky doložitelným, můžeme v našich úvahách pokračovat. Totiž, slavíme skutečně odchod prvních bratří a sester do Kunvaldu? Anebo spíše jejich návrat do měst a společností? Jinak řečeno, oslavujeme jejich návrat do světa, který vždy spolu s ďáblem a tělem byl největším středověkým nepřítelem křesťana? Anebo velebíme bratrský pokus vyjít z babylonského zajetí církve, o kterém dávno před Lutherem psal italský „poeta laureatus“ Francesco Petrarca (a později u nás jinými slovy třeba záhadný Petr z Chelčic), pokus, který vposledu nevyšel? Jsou kulatiny vzniku Jednoty bratrské skutečně výročím odchodem bratří a sester zákona Kristova do Kunvaldu? Jsou vzpomínkou na laické řeholníky, jejichž život se odehrával pod přísnými nároky Kristova kázání na hoře, po vzoru života církve novozákonní knihy Skutků apoštolských, ale také ve vzpomínce na lid Sodomy a Gomory, na postavy Dátana a Abiróna, na situaci, kdy i jen pouhé ohlédnutí může znamenat smrt? Anebo oslavou Jednoty Komenského, historických obrazů a poutavých legend, které vytvářely historické povědomí tajných i tolerovaných evangeliků, často však i našeho národa jako takového?

Takové myšlenky pochopitelně nejsou nové. Jednotě bratrské vytesal v naší mentalitě monumentální památník již „tajný evangelík“ František Palacký, jejího „odkazu“ využil k budování státu i konfesně těžko zařaditelný T. G. Masaryk. Spory o česko-bratrskou identitu či o tzv. nesení pochodně Blahoslavovy či Komenského pak trápily odpovědné vůdce nekatolických církví zejména od jejich zrovnoprávnění roku 1861 tzv. protestantským patentem, ale i dlouho potom. Ale dokonce i totalitní režim komunistické moci byl schopen přehlédnout některé odkazy k bratrským dějinám, jak nám názorně ukazuje text známé písně: „A ač Jan Amos Komenský byl bratr, nezavrhuje ho, soudruzi!“ (Starci na chmelu).

Přesto, Jednota bratrská, založená v Kunvaldu kolem charismatického vůdce a misionáře až pavlovského typu Řehoře, byla pokusem o život podle Kristova zákona a Kristův zákon se odrážel také v prvním označení oněch bratří a sester, kteří vzešli z prostředí upřímných hledačů vlastního spasení. Jejich mentalitu formoval na jedné straně středověký model myšlení, na straně druhé celoevropsky přítomný strach o jistotu vlastního spasení. Tehdejšímu člověku již nestačil podíl na církevním svátost-ném provozu - instituce klamou a minoritní náboženské společnosti bývají donatistické (podle biskupa Donata ze 4. stol., zastávali názor, že platnost a účinnost svátosti závisí také na osobní kvalitě kněze, což bylo odsouzeno koncilem jako blud) - člověk si uvědomoval, jak hluboká propast zeje mezi nárokem Božího zákona, byt krásně a ideálně shrnutého do Kristova dvojpříkázání lásky, které ve společnosti nelze nikdy bezzbytku naplnit, a mezi realitou v podstatě sekulární společnosti, aťsi oficiálně křesťanské. Jednota zákona Kristova zkrátka vznikla před Lutherem a jeho objevem ospravedlnění pouhou vírou...

České země měly za sebou navíc krutou zkušenost války, „svaté“ na obou stranách bojiště, jejímž praktickým výsledkem bylo u nás vedle rozsáhlé sekularizace církevního majetku vlastně „pouhé“ přesvědčení o Bohem zjevené pravdě, držené a svázané v majetku těch, kdo přijímali laický kalich, nebo ho podávali svým farníkům, a ovšem živá vzpomínka na radikální husitské požadavky, pro které kalichem vše začínalo, ale nemělo jím nikdy končit.

Jednota bratrská však byla produktem ještě jednoho evropského duchovního proudu, o němž se dodnes vedou spory, totiž tzv. nové zbožnosti (devotio moderna). Nejznámějším produktem tohoto směru je známé dílko O následování Krista z pera Tomáše Kempenského, které se ne náhodou pojilo v českých tiscích ke Komenského spisům ještě do konce 18. a začátku 19. století, a nikdy vlastně nebylo evangelíky zásadně zavrženo. Zároveň se v životě prvních bratří a sester odrážel i tehdejší nárůst společenského zájmu o životy tzv. pouštních otců, jejichž výroky a životní osudy byly právě koncem 15. století téměř masově překládány do národního jazyka, a které inspirovaly řadu individuálních asketů k životu o samotě, přesto však nadosah těch, pro které se mají tito noví „pouštní otcové“ stát zrcadlem jejich vlastní hříšnosti a prostředkem milosrdných skutků.

Máme-li tedy uzavřít tyto řádky, je třeba zopakovat, že s největší možnou mírou

pravděpodobnosti se odchod bratří a sester, husitských radikálů z Prahy, ale i z Čech a Moravy, do Kunvaldu odehrál teprve s jarem roku 1458. Není si také již možné představit, že kunvaldské náboženské společenství, založené na principech modernímu a poreformačnímu člověku značně vzdálených, je totožné s pozdějšími sbory Jednoty v Litomyšli či v Mladé Boleslavi. Nemluvě o tom, že zakládající principy bratrského společenství brzy po svém vzniku odmítla i převážná část Jednoty sama, a neoslavujeme proto již ani tzv. Malou stránku, která se důsledněji přidržela myšlenek svých kunvaldských zakladatelů, ale fandíme tzv. Velké stránce, v níž „obnovená” Jednota bratrská Lukáše Pražského vstoupila do veřejného života a po různých peripetiích našla své završení v díle Jana Amosa Komenského, svého posledního biskupa.

Ota Halama, odborný asistent katedry církevních dějin UK ETF

275 let bratrské misie

V srpnu letošního roku uplyne 275 let od chvíle, kdy z Ochranova vyšli první misio-náři, dobře známí Leonhard Dober a David Nitschmann, do Karibské oblasti, na ostrov svatého Tomáše. Chceme si toto výročí připomenout v letošním časopise několika články, ve kterých se soustředíme na méně známé stránky bratrské misie. Bratrská misijní činnost zahrnovala i snahy a práce, které skončily napohled bez úspěchu, ačkoli je konali lidé stejně oddaní i schopní jako na jiných místech, někdy i lidé, kteří již léta v misii úspěšně pracovali. Všichni, kdo se na této práci podíleli a nasazovali i pokládali své životy v obětavé službě šíření evangelia, si zaslouží stejnou vděčnou památku a úctu.

Misie v Bengálském zálivu (1759 - 1803)

Jednou z dobrodružných, ale bolestných kapitol bratrské misie byla práce v Bengálském zálivu, mezi Indií a Majasií.

Začátek práce byl vlastně způsoben přáním dánského královského dvora. Zinzen-dorf nabídl pomoc bratří při osídlování a kolonizaci Islandu, Dánsko však stálo spíš o pomoc ve východní Asii. Na základě dohody s dánskou vládou se proto v září 1759 vydalo prvních 14 bratří a sester na lodích dánské východoindické společnosti do Indie, aby tam pracovali „pokud to asijská společnost bude pokládat za potřebné a užitečné”. Po sedmi měsících plavby (!) dorazili k dánské kolonii Tranquebar na jiho-východním pobřeží Indie (dnešní Tarangambadi ve státě Tamilnadu). Směli si dva kilo-metry od tohoto města založit typickou bratrskou osadu, kterou pojmenovali „bratrská zahrada”, kam 1761 dorazila druhá skupina, tentokrát 13 lidí. Většina osadníků byli řemeslníci, vybudovali si rychle hospodářství k obživě, začali se učit jazyk a připravovali se na další cestu, neboť jejich cílem měly být Nikobary, dánskými úřady vychválené jako plodné a nádherné ostrovy na východní straně bengálského zálivu, asi 1300 kilo-metrů vzdálené.

Bratři si rychle získali přízeň místních obyvatel prostřednictvím lékařů, kteří pomáhali dánským osadníkům, i díky řemeslníkům, kteří vyráběli na zakázku zboží státním úředníkům. Dost dobře se jim tak dařilo financovat své živobytí a práci, jejich přítomnost však působila i napětí, protože dánská luterská misie, která pracovala ve městě, vnímala jejich přítomnost jako konkurenci. Zatímco bratři čekali, až dostanou povolení úřadů k cestě na Nikobary, vypravili se na nedalekou holandskou kolonii Cejlon. Na Cejlonu přistál již v roce 1740 David Nitschmann (syndikus) s doktorem Ellerem, aby tu začali misii. Protože však neměli povolení holandských koloniálních úřadů, byli za devět měsíců vypovězeni a podobně se vedlo bratřím i při druhém pokusu. Trvalo to sice o něco déle, ale 1769 byli i oni vypovězeni.

Nikobary patřily sice formálně Dánsku, ale celá léta na nich nežil jediný Dán. Právě v době, kdy se tam chystali bratři, obchodní společnost se z Nikobar stáhla a byla zastavena loďní doprava. 1768 poskytl dánský guvernér loď, kterou se mohli bratři na ostrovy dopravit, čímž se lacino zavděčil jak bratřím, kteří konečně mohli začít práci, na kterou se tak dlouho chystali, tak dánské misii, která ráda viděla, že se konkurence stěhuje jinam.

Prvních šest svobodných bratřích se usadilo na ostrově Nankauri, vybudovali si zde osadu a v dobách, kdy tu nebyla dánská posádka, působili zároveň jako představitelé dánské koloniální moci. Provozovali pro dánskou společnost obchod, obzvlášť nákup tropických plodů a získali si důvěru u domorodého obyvatelstva. Misijní práce však nepřinášela žádné výsledky.

Dobrodružnou epizodou byla léta 1778 a následující, kdy se objevila u ostrova rakouská fregata, aby ostrovy zabrala jménem osvěceného panovníka Josefa II. Rakoušané se mylně domnívali, že se Dánsko svých nároků na ostrovy vzdalo, na sousedním ostrově vybudovali opevnění a nechali tu posádku. O pět let později z této posádky zbyl jediný živý muž, který se uchýlil pod ochranu bratřích. Ti byli v té době (1784) stejně jako on odříznuti od světa a těžce bojovali o živobytí, sužování malárií, která tu byla téměř stálou hrozbou.

Za celou dobu nebyla na Nikobary poslána (naštěstí?) nikdy jediná sestra. Bratři v Tranquebaru hlídali, zda na Nikobary pojede loď z britského Madrasu, francouzského Pondicherri nebo holandského Cejlonu, aby poslali nové pracovníky na místo, kde opakovaně zbýval jediný, těžce nemocný bratrský misionář.

Plavby to byly všelijaké, záznamy o nich jsou z dnešního hlediska hrozná i komická zároveň, pro misionáře však musely být jen hrozná. Příkladem může být pokus poslat na Nankauri řemeslníky a náklad cihel k vybudování solidního domu v roce 1776. Doprovázet je měli bratři Christian Dorfschmidt a Johann Nitschmann ze Suchdola. Nitschmann zemřel ještě za plavby, loď ostrov minula a vyložila náklad na zcela jiném ostrově. Bratři z Tranquebaru vypravili soukromý škuner, který měl záležitost napravit, ten však ostrovy minul úplně a doplul do Malajsie, kde v jednom přístavu kupodivu objevil bratra Dorfschmidta a mohl ho i se zbytkem nákladu vzít zpátky na ostrovy.

Bratr Dorfschmidt se vrátil do Tranquebaru po devíti měsících cestování s hrubě poškozeným zdravím a za tři měsíce zemřel.

Jiným příkladem je osud lodí, kterou si bratřští misionáři s velkým sebezapřením opatřili. Nejprve dostali darem menší škuner, který však nebyl z nejlepších lodí v té části světa a rychle dosloužil. Bratři tedy koupili s pomocí půjčky novou loď, která však v roce 1781 Nikobary zase minula a padla do rukou francouzské pirátské lodí. Piráti bratry vysadili bez prostředků na jednom z ostrovů (naštěstí ne neobydleném) a odjeli na Mauritius. Bratřím se podařilo získat malou malajskou loď, která dopravila dva misionáře přece jenom na Nankauri a vydala se pak přes Bengálský záliv zpět se zprávou o událostech, v mizerné lodi a s malarickými horečkami coby průvodcem. Cíl plavby minuli bratři o 80 kilometrů, ale přece jenom dorazili zpět. Nepříliš lépe dopadla cesta bratra Jürgena Stahla 1783. Loď, na níž se plavil, Nikobary zase minula, ale alespoň se mu podařilo po půl roce dostat i s nákladem zpátky, odkud vyplul.

Když se konečně 1784 dostala k misijní stanici dánská loď s novými misionáři, byli tu tři misionáři, či spíš tři trosky kost a kůže, žluté od malárie, bez základních potravin a životních potřeb, tři roky bez kontaktu se světem a žijící v ruinách, protože domorodci kamenné domy pobořili - připomínaly jim pevnost. Nyní připlul jeden bratr, aby v práci někoho vystřídal, ale zemřel ještě dříve, než se loď vydala na zpáteční cestu. S ní odjeli dva z místních misionářů a zůstal jediný, aby stanice nebyla zcela opuštěna. Než přijeli noví misionáři, dostal ovšem těžkou chorobu a když se v létě 1785 vracel do Indie, zbývalo mu jen pár měsíců života.

Přestože byla bilance hrozivá, nikdo nerozhodl práci na Nikobarech zastavit. V roce 1786 se na Nankauri vypravil poslední misionář, bratr Kragh, který ovdověl již cestou do Indie. Vezl s sebou dopis administrátora, v němž povzbuzoval bratry, aby se naučili domorodé řeči a začali důkladně s misíí. Bratr Kragh však na místě našel zase posledního misionáře, jeden z bratří mezitím zemřel a bratr Rudophi, lékař, se vydal oklikou přes Indonésii a Malajsii, když dlouho nejela očekávaná loď, zpátky do Indie. Zbývající misionář, bratr Kunz, zemřel v misijní stanici v listopadu téhož roku. Bratr Kragh se tak stal posledním mužem bratrské misie na Nikobarech.

Bratři v Tranquebaru v té době došli k závěru, že přinejmenším pro tu chvíli nemohou v misii na ostrovech pokračovat. Toto rozhodnutí jim bylo losem potvrzeno a aniž čekali na pokyn z Evropy, rozhodli se práci ukončit. V roce 1787 byl poslán s lodí na Nikobary bratr Hänsel, který měl pomoci s ukončením práce a návratem. V prosinci 1787 se bratři Kragh a Hänsel nalodili a vrátili do Tranquebaru, kde bratr Kragh po několika měsících zemřel.

Zpráva o odchodu misionářů uvádí, že při loučení domorodci plakali a prosili bratry, aby se brzy vrátili, zřejmě však vůbec ne proto, že by stáli o misii. Za 22 let práce na Nikobarech nebyl pokřtěn ani jediný člověk.

Na ostrovy byla poté poslána malá vojenská posádka a 1791 učinilo Dánsko poslední pokus o kolonizaci, který selhal jako všechny před ním. 1856 se Dánsko ostrovů

oficiálně vzdalo, 1869 je převzali britové a zřídili na nich trestaneckou kolonii. Se vznikem samostatného indického státu byly ostrovy předány Indii.

Zatímco na Nikobarech se práce nedařila, zkoušeli bratři zahájit jinou misijní práci přímo na indickém kontinentě. Roku 1776 zakoupili pozemek v Serampuru, při řece Ganga, severně od Kalkaty, kde chtěli vybudovat osadu. Snažili se pracovat i v Kalkatě, ale jediným křtem, který zde vykonali, byl křest indické služky či otrokyně jedné angličanky. Stejně jako mnozí jiní misionáři, zjišťovali bratři, že indické náboženské prostředí a kastovní systém nejsou příliš nakloněny přijímání nové víry.

Pokus založit misijní stanici ještě dál proti proudu Gangy, který se odehrál mezi léty 1782 a 1787, skončil nezdarem. Každý pokus získat někoho pro křesťanství tu vyvolával nepokoje, katoličtí misionáři byli britskou správou vykázáni již dříve. K tomu přistoupila i skutečnost, že zrovna při této misii měli bratři málo štěstí na spolupracovníky. Někteří z bratří námahu nevydrželi a rozhodli se odejít ze služby nebo byli odvoláni, někdo si založil vlastní živnost. Všechny misijní pokusy byly opuštěny, zůstal jen Serampur, kde však postupně ubývalo lidí a nakonec zde zůstal jediný - teolog a hudebník Johannes Grasmann, který práci zahajoval. Koncem osmdesátých let však se spíš živil vyučováním hudby a laděním klavírů v evropských rodinách v Kalkatě a okolí. V jeho denících z té doby se již odhodlání kázat evangelium pohanům neobjevuje. Pracoval alespoň na slovníku bengálštiny, kterým by pomohl dalším, kdo by případně v práci pokračovali. Tiskárna, která měla slovník tisknout, však zkrachovala a rukopis se přitom ztratil. Poté požádal bratr Grasmann o odvolání, protože neviděl žádný další smysl své práce. Návrat mu byl povolen a s jeho návratem skončil po 19 letech i tento misijní pokus. Jako jeden ze šťastnějších se 1792 vrátil zpět do Evropy.

Pokud by se zdálo, že základní osada bratří v Tranquebaru byla jakýmsi ostrovem klidu a bezpečí, což se určitě muselo zdát misionářům na cestách po bengálském zálivu, byl by to omyl. I na tomto místě opakovaně řádily epidemie, tropické choroby známé i neznámé, a k tomu nepokoje a násilné konflikty. I v Tranquebaru umírali bratři a sestry na tropické nemoci, 1782 zemřelo během několika dnů hned několik misionářů na neznámou horečnatou chorobu, 1784 zde zemřel také Johann Ludwig von Watteville, Zinzendorfův vnuk. Problémem byl i alkohol, protože v té době se obecně věřilo, že alkohol pomáhá proti tropickým bacilům a časem se vyvinula závislost. Tak museli být ze služby odvoláni nejméně dva bratři, kteří propadli alkoholu. Ten jim ovšem nepomohl, oba poměrně brzy zemřeli.

To, že evropské vedení Jednoty na pokračování misie tvrdošjně trvalo, ačkoli oběti byly nesmírné a úspěchy žádné, vytvářelo postupně i nedůvěru k vedení a k těm, které jako nové vedoucí pracovníky do Indie posílalo. Že i samo těsné soužití malého hloučku lidí v tísnivých podmínkách nepřidá na pokoji a pohodě, je dobře známo a v denících a zprávách se dočteme o problémech a konfliktech. Navíc, jak jsme zmínili, docházelo v oblasti k politickým nepokojům a bratři museli opakovaně utíkat pod ochranu města, zatímco jejich osada byla vypleněna ozbrojenými skupinami. Poprvé

1781, poté o dva roky později. V letech 1787 a 1791 osada sice zničena nebyla, ale byla ohrožena dalšími nepokoji a osadníci si zase zachraňovali životy útekem do města.

O ukončení práce uvažovali bratři v misii nejméně od roku 1786, kdy posílali žádost po vizitátorovi (bratr biskup Johann Friedrich Reichel). Byli hodně zklamáni, když o ukončení práce nerozhodl ani 21. generální synod v Herrnhutu 1789. Přejmenším od tohoto data můžeme říci, že sestry a bratři v Indii už jenom čekali na povolení k návratu, pro další práci neměli ani síly, ani naději. Doba čekání trvala dalších pět let, než se konečně rozhodlo o ukončení práce. V roce 1795 padlo rozhodnutí, že se mohou všichni vrátit a dánská vláda umožnila všem přeživším a jejich dětem, kterých bylo v té době 12, bezplatnou cestu do Evropy. Postupný odchod trval několik let a zbývající majetek i pozemek byly prodány 1803.

Za dobu působení bylo do této oblasti vysláno celkem 73 bratří a sester, většinou řemeslníků, devět z nich bylo lékařů, pouze sedm mělo teologické vzdělání. 33 jich zemřelo v Tranquebaru, 13 na Nikobarách, jeden v Bengálsku, šest jich opustilo službu. Vedle skoro padesáti lidských životů stál tento misijní pokus asi 100 tisíc dánských říšských tolarů. Za celou dobu práce, přes 40 let, bylo pokřtěno jen pár lidí, rozhodně ne víc než pět.

Ke cti bratrské misie slouží, že jejich život a služba byly přijímány - přes všechny problémy a vady na krásu - většinou s pochopením a vděčností, mnozí si jejich práce velmi cenili a samozřejmě ji oceňovala i dánská vrchnost. Dokonce nejméně jeden z dánských misionářů se ve styku s domorodci snažil, aby byl vnímán jako misionář bratrský.

Proč celá snaha o misii v této části světa skončila bez úspěchu a přinesla jen velké oběti na majetku a především životech, není snadné říci. Zmínili jsme řadu vlivů, které práci omezovaly, ztěžovaly a někdy i kazily. Obecnou zkušeností všech křesťanských misii v Indii bylo, že zdejší prostředí nebylo nijak nakloněno křesťanské zvěsti a trvalo velmi dlouho, než se poměry poněkud změnily. Přesto, že by se celá tato práce dala označit za draze zaplacené zjištění, že tudy cesta nevede, nesmíme zapomínat na desítky lidí, kteří v dobré víře a ve snaze přinést zvěst evangelia místním lidem nasažovali, a mnozí i pokládali své životy. S úctou a vděčností můžeme přemýšlet o našich sestřích a bratřích, kteří před více než dvěma sty lety žili a pracovali jako Kristovi svědkové v Bengálském zálivu.

jhjr

unitas fratrum

První evropská biskupka JB

V sobotu před prvním adventem 2006 byla ve sboru poblíž Oxfordu konsekrována první evropská biskupka Unitas fratrum, sestra Elisabeth Torkington. Sestra Torkington je kazatelkou v západním distriktu Britské provincie, ordinována byla r. 1989. Po dvou severoamerických sestřích je třetí biskupkou v Unitas fratrum.

Za místo, kde se konsekrace konala, byl zvolen sbor v Blackbird Lays, který je nejmladším sborem v Británii a je založen na ekumenické spolupráci několika církví, sdílejících společné budovy. Konsekrace sestry Torkington byla první bratrskou ordinací v tomto sboru, vykonali ji biskupové John McOwat a Theodor Clemens.

Tanzanské misie

Unitas fratrum v Tanzánii otevřela v prosinci oficiálně novou misijní oblast - východní Tanzánie a Zanzibar. Je to již pátá oblast misijní práce konané z Tanzánie, dosud existovaly práce v sousedních státech Malawi, Zambii, Rwandě a Kongu. Práci koná a vede Jižní provincie v Tanzánii.

V Kongu přesáhl v posledním roce počet sborů padesát a počet pokřtěných členů 13 tisíc. Právě letos v březnu je plánován první oblastní synod, který by měl práci v Kongu dát vlastní pravidla.

Tanzánie má stále velmi vážné sociální potíže, od zajištění potravin (častá sucha a neúroda) přes zdravotnictví k síti škol, která je stále nedostatečná. V této oblasti podnikla Jednota v poslední době dvě důležité akce.

Pro ty nejmladší školáky byla v Mbeya, centru Jihozápadní provincie, otevřena školka pro 40 až 50 dětí. Naopak pro ty největší založila Ochránovská misijní společnost fond, který bude podporovat stipendia na dívčí střední školu v Lutengano, v Jižní Tanzanské provincii. Mělo by to umožnit absolvovat střední školu především těm dívkám, které nemají jednoho nebo oba rodiče a pro něž je střední škola v afrických podmínkách nedostupným luxusem.

Hvězdné návrší

Rehabilitační centrum UF v Palestině, na Hvězdném návrší u Ramallah, bylo v posledních letech těžce postiženo palestinským konfliktem. Nejprve opatření izraelské armády za intifády způsobila, že bylo opakovaně nemožné plynule centrum zásobovat potravinami nebo se dostat k lékaři. Po volbách na palestinských územích a vítězství Hamasu byly zastaveny mezinárodní dotace palestinské samosprávě, což ji prakticky zcela ochromilo. Znamená to zastavení podpory také zdravotnictví, zastavení veřejných projektů a růst nezaměstnanosti a chudoby. S tím je spojena i radikalizace obyvatel a ochota připojit se k násilným akcím.

Rehabilitační centrum si i v této situaci udržovalo oblíbenost a snažilo se nepřerušit práci, což se většinou dařilo. Pokouší se také rozvíjet aktivity, kterými by si přivydělalo a bylo tak méně závislé na zahraniční podpoře, v minulém roce například letní tábor pro 120 palestinských dětí.

I v těchto podmínkách se objevují nadějně události. Od 1. března nastupuje do rehabilitačního centra na Hvězdném návrší nový zástupce ředitelky, bratr Sebastian Schneider. Bratr Schneider (47 let) je diakonem evangelické církve a v posledních letech pracoval v Izraeli. Ředitelství EKP se jej rozhodlo povolat na toto místo, které bylo skoro rok neobsazeno.

Unity Board

Složení čtyřčlenného Výkonného výboru Unitas fratrum se opět pozměnilo. Vedle sestry Jackie Morten (Británie) a sestry Angelene Swart (Jižní Afrika) jsou novými členy bratr David Wickman (USA, místo bratra Sawyera) a bratr Paul Gardener z Jamajky (místo sestry Roslin Hamblin). Hloubavý čtenář z těchto údajů hravě zjistí, že nejužší vedení Unitas fratrum bylo na nějakou dobu tvořeno ze tří čtvrtin ženami - což je nepochybně poprvé v dějinách.

Výkonný výbor se schází mezi pravidelnými zasedáními Unity Boardu, která se konají po dvou letech, a rozhoduje o věcech, které nelze do příštího zasedání odkládat. Nyní se připravuje zasedání Unity Boardu v květnu na Barbadosu.

Nový biskup v Hondurasu

V polovině prosince se konala v Puerto Lempira v Hondurasu biskupská konsekrace bratra Wincapa Cassyho. Bratr Cassy byl zvolen synodem v roce 2005, protože však je honduraská provincie rozdělena spory podobnými jako česká, nebyl synod zcela kompletní a konsekrace byla odložena. V tuto chvíli nemáme zprávy o tom, jak se situace v Hondurasu vyvinula, obě Americké provincie však nakonec vyslaly své biskupy (bratří Hopeton Clennon a Sam Gray), aby konsekraci bratra Cassyho vykonali. Herrnhuter Bote zprávu nijak nekomentoval, misijní časopis Onward připojuje výzvu k modlitbám, aby tato událost přispěla ke smíření a znovusjednocení Jednoty v Hondurasu.

-red-

Časopis o historii Jednoty se dostává ke čtenářům

Historie Jednoty bratrské (Moravian Church) byla v minulosti samostatným polem, studovaným samými Moravany a několika osobitými badateli. Stávala se tak víc a více integrovanou složkou všeobecného studia atlantické, církevní a kulturní historie. Nový časopis „The Journal of Moravian History”, který se dostal ke čtenářům v listopadu 2006, je spojenou publikací Archivu Jednoty v Bethlehemu a Historické společnosti v Nazarethu. Je jediným časopisem o historii Jednoty, který je vydáván v akademické angličtině.

Časopis o historii Jednoty bude vycházet dvakrát v roce. Členové Historické společnosti a přátelé Archivu obdrží 10% slevu ceny předplatného. Ve svých počátcích v roce 1857 uveřejňovala Historická společnost zprávy o svých zasedáních a činnosti. Při příležitosti jejího 150. výročí a 250. výročí Archivu v Bethlehemu v roce 2007 se obě instituce rozhodly, že budou společně pracovat a vydávat nový časopis. Tento časopis bratrské (moravské) historie bude tedy pokračováním zpráv o činnosti historické společnosti.

První číslo obsahuje následující články: „Moravané jako transatlantické společenství” od Petra Vogta, „Zinzendorfova teologie krve a ran” od Craiga Atwooda, Esej o psaní dokumentu „S odvahou do budoucnosti” od Daniela Crewse a překlad dopisu, který napsal David Nitschmann o důvodech ke koupi rozsáhlé bethlehenské oblasti v roce 1741. Další čísla budou obsahovat články týkající se postavení žen v Jednotě, bratrských misí v Západní Indii a na Labradoru. Také o moravské hudbě a „době třibení”. Časopis bude dále otiskovat původní prameny a recenze o knihách.

Dr. Paul Peuker, archivář, Bethlehem (USA), překlad M.U.

Informace o Historické společnosti i jejích publikacích lze najít na internetových stránkách: <<http://moravianhistoricalsociety.org>> (-red-)

Zpráva o setkání pracovníků s mládeží (International Youthworker Meeting - Berlín 26. - 29. 1. 2007)

Již podruhé se setkali pracovníci s mládeží či pro mládež, jak je libo, z Evropské kontinentální provincie a Britské provincie. Tentokrát se setkání konalo na konci ledna v Berlíně. Pestrou společnost tvořili občané Severního Irska, Anglie, Nizozemí, Německa a České republiky. Někteří pracují jako dobrovolníci, pro jiné je to zaměstnání. A i pro ty „profesionály” bylo toto setkání velmi přínosné.

Možnost promluvit si o problémech, úspěšných akcích i učit se nové metody je příležitostí nevšední. Vzhledem k velmi rozdílným místům, kde existuje tato práce, jsou příspěvky velmi pestré. Některé dobré věci nejsou použitelné v jiné zemi, jiném prostředí, ale rozhodně inspirují. A jiné věci mají prostě úspěch všude.

Protože je vždy dobré, mít od slov blízko k činům, výsledkem našeho setkání je Irsko-německý tábor letos v Irsku a příští rok pro změnu v Německu. Také se hovořilo o Moravialu 2008 - pravidelném setkávání evropské mládeže Jednoty.

Nemalou pomocí je i ochota německé strany převzít náklady na cestu a ubytování za náš seniorát.

Jelikož nápadů je ještě víc a neméně důležitá je také možnost zastavit se uprostřed toho plánování a organizování při otázkách „proč to vlastně dělám? kvůli čemu? kvůli Komu? co chci ostatním předat?“, uskuteční se další setkání - na podzim roku 2008, a to v Praze. Rádi bychom do té doby získali pro spolupráci i Estonce, Lotyšy a Albánce.

Při mezinárodním setkání se mluví anglicky. To pak má Čech problémy. Je správně „pracovník pro mládež“ nebo snad „pracovník s mládeží“? Při pohledu nazpět na naše setkání bych nejradši používala oboje. Mnoho metod je určeno pro práci s mládeží. Ale neméně důležité vyznívala otázka, co můžeme udělat PRO ni.

A. Kejřová

z církvi doma i ve světě

Stanislav Piętak je novým biskupem Slezské evangelické církve AV

Na začátku roku 2007 byl uveden do úřadu nový biskup slezské luterské církve, bratr dr. Stanislav Piętak. Zvolen byl na synodu slezské evangelické církve v listopadu 2006 jako nástupce dosavadního biskupa bratra Vladislava Volného, jemuž skončilo druhé funkční období.

Biskup Stanislav Piętak se narodil roku 1946, studoval teologii na evanjelické fakultě v Bratislavě a teologické akademii ve Varšavě. Doktorátu dosáhl roku 1999 na universitě v Litevském Vilniusu. Od roku 1992 vede na pedagogické fakultě Ostravské university katedru katechetiky, která se později změnila na katedru společenských věd. Zároveň je bratr Piętak farářem v Třinci.

Evropské církve a diakonické organizace navrhuji „plán D“ boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení

Členské státy EU přijaly již dříve usnesení o boji proti chudobě a sociální marginalizaci (tzv. Lisabonská výzva), což se však v evropské praktické politice projevilo jen málo. Proto letos v březnu oslovily evropské církve a diakonické organizace, zastoupené Konferencí evropských církví a Eurodiakonii, německou kancléřku Angelu Merkelovou (Německo nyní předseda EU) a vyjádřily svůj zájem na uskutečňování tohoto programu.

Církve a diakonie předložily „plán D“ pro evropskou strategii boje proti chudobě: Důslednost, Demokracie, Distribuce, Důstojnost.

Důslednost. Už léta se o závazcích a záměrech členských států EU v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení mluví a píše, ale společná zpráva o sociálních otázkách z letošního roku ukazuje, že tato slova mají pramalý vliv na situaci. Je nutno rozhodnutí dovést do důsledků.

Demokracie. Círky a diakonické organizace volají po větším zapojení národních parlamentů a občanských společností do Lisabonského procesu. Má-li se zvětšit důvěra v EU mezi lidmi, což je zásadně důležité pro budoucnost Evropy, musí se zvětšit demokratická účast na evropských procesech.

Distribuce. V evropských společnostech obecně narůstá rozdíl mezi bohatými a chudými. Je třeba mít na paměti, že solidarita je základní podmínkou toho, aby společnosti byly sociálně stabilní, Přitom sociální soudržnost má být důležitým pilířem evropské sociální politiky.

Důstojnost. Zájem o posílení toho, čemu se říká „lidský kapitál“, tedy obecně vzdělanosti, schopností a dovedností obyvatelstva, je vítanou věcí, ale jsou-li lidé chápáni téměř výhradně jako činitel produkce, je to zúžené vidění „lidského kapitálu“.

„Evropské církve a diakonie poskytují širokou škálu sociálních a zdravotních služeb po celé Evropě. Víme, co znamená chudoba a sociální vyloučení. Slyšíme, co nám EU říká, ale čekáme na nějakou rozhodnou akci ve prospěch 72 milionů lidí, kteří v Evropě žijí na hranici chudoby,“ říká Heidi Martinsen z Eurodiakonie.

zdroj: zpravodaj Společenství ev. církví v Evropě

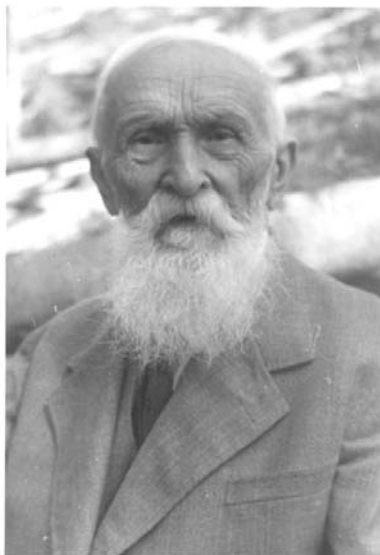
zprávy ze seniorátu

Vzácná osobnost

Naši členové starších ročníků (nad 50 let) s úctou a láskou vzpomínají na bratra Václava Vančuru, prvního českého biskupa obnovené Jednoty bratrské. Narodil se před 150 lety, 6. ledna 1857 v Čáslavi na Kalabousku. Ve sborech i mnohých domácnostech visí jeho podobizna, jeho fotografie a dopisy se s úctou uchovávají. To proto, že uměl dobře navazovat kontakty lásky. Ne nějak idealistické lásky, věděl s apoštolem Pavlem, že žádný člověk není dokonalý. Také však věděl, že Kristus miluje nás hříšníky - a to je výsada i závazek. A Kristem se dal povolat ke službě kazatele - tak prostě „musel“ mít rád, jinak by to snad ani nešlo.

Jeho syn, Bohumil Vančura, vzpomíná na tatínka-kazatele:

V občanském povolání chodí člověk do práce a odchází z práce a když přijde domů, jakoby svlékl své zaměstnání a je jiným člověkem. Pozoroval jsem to jako chlapec a bývalo mi hádankou, jak asi vypadá důstojník nebo policajt doma. A tušil jsem,

nemůže své povolání svléknout a ze sebe shodit jako nějakou uniformu. Ostatně náš tatínek by byl na sobě nejraději i ten nedělní černý kabát nechal (nerad se převlékal), ale to ho maminka hned upomenula. Kazatel je duchovním se vším všudy, se všemi svými zájmy, se vším svým myšlením a svým domovem, manželkou i dětmi. Doma je vše zaměřeno na jeho povolání, denní pořádek, chování a výchova dětí. I maminka nad tím bdí. Děti jsou kus jeho sboru a jsou sboru na očích. Když přišel tatínek do Mladé Boleslavi, bylo nás už osm a v Ochranově se říkalo žertem: „Bratr Vančura to má dobré, sbor tam ještě není, ale on už má dvě lavice v modlitebně obsazené.”

Po vystudování na učitelském ústavu v Kutné Hoře a prvním působení na církevní škole v Čáslavi přišel Václav Vančura na církevní školu v Horní Čermné (1877-1893). Tady se setkal s prací Jednoty bratrské (ještě pod názvem Evangelická bratrská církev), když se sblížil s V. Hartwigem, který tu založil bratrský sirotčinec. Přes svou sestru a manželku (Annu Markovou) se více seznámil s Ochranovem. A uzrála v něm myšlenka stát se kazatelem. Stalo se. Byl povolán do Dubé (1893) a do Mladé Boleslavi (1895). Odtud založil i další sbory: Turnov, Nová Paka, Ujkovice... V letech 1906-1926 byl členem Úzké rady. Na odpočinek odešel r. 1930.

Během druhé světové války, kdy ordinování nových kazatelů bylo z Ochranova nemožné, vyvstala naléhavá potřeba mít svého českého biskupa. Po válce nastoupila další řada mladých pracovníků do služeb Jednoty, a proto synod v Železném Brodě 1946 otevřel otázku volby biskupa. Stalo se tak v pamětní den založení Jednoty bratrské 1. března. Všichni synodálové cítili: jediným kandidátem pro biskupský úřad je toho času bratr Václav Vančura. Tajná volba to potvrdila. Nepřítomný bratr Vančura (oznámeno mu to bylo písemně) volbu s pokorou sobě vlastní přijal. Slavnostní ordinace proběhla 20. července 1946 ve starobratrském sboru v Mladé Boleslavi.

Ke svému Pánu odešel milovaný pastýř svěřeného stáda 26. května 1952. Zůstaly a zůstávají krásné vzpomínky a vděčnost...

J. Polma

To je ten první a snad jediný čin, který čeká od nás Bůh - hledět na Ježíše - a on pak s námi udělá to všechno ostatní, abychom žili plným, radostným životem v jistotě i naději víry...

Bratr Miroslav Hloušek - předznamenán?

9. února 1927 měli čtenáři Hesel před očima tyto texty: *Ochotně ti budu obětovat, vzdávat chválu, Hospodine, tvému jménu, protože je dobré.* (Ž 54,8)

On je ten, v němž se nám od Boha, jenž všechno působí rozhodnutím své vůle, dostalo podílu na předem daném poslání, abychom my, kteří jsme na Krista upnuli svou naději, stali se chválou jeho slávy. (Ef 1,11-12)

V ten den se také narodil Miroslav Hloušek, je to už 80 let!

Jako křesťané se snažíme pro svůj život a vše, čím bývá naplněn, hledat Boží vůli. Často se však stává, že vídáváme až Boží „záda“ - ve zpětném pohledu si uvědomíme, jak s námi Pán Bůh jednal. V tomto zpětném pohledu můžeme vnímat u bratra Hlouška texty Hesel z 9. 2. 1927 jako podivuhodné předznamenání jeho života. Ochotně dal

svůj život do služby Hospodinu, přijal celoživotní poslání kazatele. V atmosféře programově ateistické společnosti to byla oběť - ale stála mu za to. Považoval si toho, že je členem Jednoty bratrské s krásnou duchovní historií a že je rozšířena po mnohých místech světa. Historii Jednoty a jejím osobnostem věnoval svůj zájem, se svou manželkou Bronislavou navštívil mnoho bratrských sborů v Evropě na kontinentu i ve Velké Británii, vypravili se i do USA, a mnoho bratrských zahraničních návštěv se vystřídalo ve sborech jeho působení. Žil naplno Jednotou bratrskou, minulou i současnou, žil i pro ni ve své službě Kristu. Proto byl velmi citlivý na „kukaččí vejce“, kritický k cizím důrazům a duchovním vlivům, které vytlačují „to bratrské“.

Byl kazatelem Jednoty bratrské ve třech sborech: Loučky (1950), Rovensko p. Troskami (1950-1972), Železný Brod (1972-1995). Počítáme-li jeho službu jako pomocného kazatele u bratra F. T. Petra v Železném Brodě, pak jeho služba v církvi vykazuje 50 let! A je nutno říci, že přijímal vedle sborové práce i práci celocírkevní v různých komisích i v Úzké radě, napsal mnoho článků nejen do církevního časopisu Jednota bratrská.

Ve svém rodném domku se vděčně ohlíží za svým životem, humorně i vážně vzpomíná na mnohé události, rád přijímá návštěvy, sleduje se zájmem život v církevních kruzích pomocí internetu, je lačný na každou zprávu ze sborů našeho seniorátu. Tělesné zdraví mu už nedovoluje účastnit se různých církevních akcí - už mu není dvacet, ale 80 let. Užívá si vzorné péče své rodiny - škoda, že už druhý rok není po jeho boku jeho Broňa.

Přejeme milému bratru dostatek sil, časté milé návštěvy, hodně dobrých zpráv. Ať denně prožívá Boží milosrdenství...

J. Polma

ZVEME VÁS
na setkání sester Ochránovského seniorátu
v Turnově v sobotu 12. května 2007
od 9 hodin

Program :

Přednáška „Žena v Jednotě bratrské” - PhDr. J. Uhlířová

(o úloze a službě žen v dějinách Jednoty bratrské)

Diskusní příspěvky k aktuálním otázkám dnešní práce žen. / Ohlédnutí za 7. evropským setkáním žen Jednoty bratrské v Christiansfeldu. / Sbíрка k podpoře vzdělávání siroteků v Tanzánii a k podpoře práce s dětmi a mládeží v našich sborech.

Těšíme se na vaši účast a aktivní zapojení do diskuse. Případné dotazy, připomínky a náměty sdělte na adresu :

L. Bernardová

Brechtova 779/24

149 00 Praha 4 - Háje

e-mail: E.BERNARDOVA@CENTRUM.CZ

Seniorátní odbor mládeže
pořádá týdenní letní pobyt v Čedském ráji
Rovensko pod Troskami (14. - 21. července)
podrobnosti, kontakt a plakát viz stránky mládeže.

Bratr Jiří Šolc

(5. 12. 1929 - 17. 2. 2007)

V pátek 23. února jsme se v Turnově rozloučili s naším bratrem MUDr. Jiřím Šolcem. V největším z místních kostelů, v chrámu nanebevzetí Panny Marie, konal rozloučení turnovský bratrský kazatel O. Halama. Se známou turnovskou osobností se přišlo rozloučit opravdu široká turnovská veřejnost.

Bratr Jiří Šolc pocházel z českobratrské rodiny. V jeho rodokmenu vedou cesty například ke známému kazatelskému rodu Szalatnayů a sestřenice jeho maminky byla manželkou profesora Daňka. Už rodinné prostředí tak utvářelo jeho pevný vztah k víře a ke zbožnosti. Přestože byl bratr Jiří pozorný čtenář Písma, o své víře mnoho nemluvil. Ta se však jasně projevovala v jeho postojích, životní orientaci a praktické službě druhým. Také tato jeho charakteristika byla připomenuta v kázání na text z blahoslavenství: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni uzří Boha”.

Narodil se v Turnově jako druhý syn v rodině praktického lékaře Jiřího Šolce. Od dětství se zajímal o vše, co mělo něco společného s motory a rukodělnou činností. V roce 1948 zahájil studia na lékařské fakultě v Praze. Po studii byl na základě umístěny přidělen do Liberce. Z politických důvodů byl pak umístěn na plicním oddělení v Tanvaldu. Později zažádal o převedení na rentgenové oddělení do Liberce, kde působil do roku 1961. Poté se přestěhoval s manželkou a dcerami zpět do Turnova, odkud dojížděl za prací do Semil a do Jilemnice. V roce 1968 přijal dr. Jiří Šolc místo na rentgenologickém oddělení v Turnově. Jeho původ a rodina, ze které pocházel, byly ale příčinou mnoha politických ústrků. V roce 1979 nastoupil na místo rentgenologa v jičínské nemocnici. Až nová doba umožnila dr. Šolcovi v roce 1993 otevřít ultrazvukové pracoviště ve svém domě a tím symbolicky navázat na výkon praxe svých rodičů. Kruh se uzavírá a dr. Jiří Šolc odchází v roce 1994 naposledy do turnovské nemocnice jako primář radiodiagnostického oddělení, kde působí až do roku 1998, kdy předává místo mladšímu lékaři a plně se věnuje pouze své soukromé praxi a rentgenovému pracovišti ve věznici Valdice u Jičína až do své smrti.

Bratr Šolc měl rád hudbu, které se věnoval jak aktivně, tak i pasivně, dokázal zahrát na řadu hudebních nástrojů, z nichž nejmilejším mu byla příčná flétna. Byl dlouholetým členem pěveckého Spolku Antonín Dvořák. Rád poslouchal klasickou i jazzovou hudbu. Vždy si našel čas na sport. V mládí byl zapojen do činnosti Sokola, rád lyžoval, byl aktivním turistou a věnoval se jízdě na koni. Po roce 1990 se podílel na obnovení Spolku rodáků a přátel Turnova. Jeho velkým koníčkem bylo včelařství. Přes všechny

zájmy a koníčky si našel čas na výchovu svých tří dcer, kterým se snažil vštípit ty nejlepší vlastnosti a vedl je ve výchově svým příkladem. O totéž se snažil u svých vnuků a vnuček. Radoval se z jejich úspěchů a trápil se jejich neúspěchy. Ani s přibývajícím věkem nedovedl slevit jak v odborné profesi, tak i v práci na zahradě, na své chalupě na Frýdštejně, které se věnoval s maximálním nasazením až do poslední chvíle svého života. Zde také, při odklizení polomů v lese, jeho srdce dotlouklo.

Bratr Šolc byl dlouholetým členem Staršovstva bratrského sboru v Turnově, věrným návštěvníkem bohoslužeb a mnohou praktickou pomocí se zapojil i do obnovy místního starobratrského sboru.

oh

Oslavu jubilea 550 let Jednoty bratrské pořádají v Mladé Boleslavi v sobotu 28. dubna společně Ochranovský seniorát při ČCE a Evropská kontinentální provincie Jednoty bratrské.

Slavnostní shromáždění se bude konat ve starém Sboru od 10.30 odpoledne od 14.30 potom bohoslužby s vysluhováním Svaté večeře Páně.

Jsou připraveny i další doprovodné programy
(koncerty, výstava, audiovizuální program)

Tištěné pozvánky k oslavě jsou k dispozici ve všech sborech.

K bratrským památkám v Mladé Boleslavi připravil br. Ing. arch. Živan Kužel stručnou průvodní informaci, kterou otiskujeme.

Památky Jednoty bratrské v Mladé Boleslavi

1. Děkanský kostel P. Marie

V tomto husitském kostele (viz kalich v kružbě čelního okna a nad bočním vstupem) vystoupil v lednu 1476 po mši sladovnický pomocník Jan z Teplic proti Jednotě s pomlucami a výzvou pobrat jejich poklady ve Vinařicích. Přítomný husitský Pán Boleslavi Jan Tovačovský z Cimburka se bratří vinařických zastal a pomlouvače z města vypověděl. To je první zmínka o Jednotě v Mladé Boleslavi.

2. „V Benátkách”

Mladý absolvent pražské university Lukáš byl po vstupu do Jednoty povolán za správce sboru ve Vinařicích a po roce 1480 přenesl sídlo sboru do domu zvaného „V Benátkách” blízko brodu přes potok Klenici na Podolci pod hradem (v místě bývalého zájezdního hostince „U zlaté Koruny”).

3. Boleslavský hrad

Sídlo boleslavské vrchnosti Pánů Tovačovských z Cimburka Jaroše a jeho syna Jana s manželkou Johanou z Krajku a jejich synem Adamem, později Pánů Krajířů z Krajku Arnošta a jeho dětí Konráda, Jiříka, Karla, Adama, Markéty, Barbory a Krescencie.

Krajířovský stavitel Matteo Borgorelli přestavěl hrad na zámek (1559), jak o tom svědčí východní křídlo, opatřené otevřenými arkádami. Během třicetileté války hrad zpustl, byla z něj zřícenina. Ke konci 18. stol. byl přestavěn na posádková kasárna. Po roce 1945 se stal velkoskladem textilu a dnes je sídlem Okresního musea.

4. Karmel

Br. Lukáš dostal v roce 1496 od Adama Tovačovského a jeho matky Johanky nabídku přenést sbor z Podolce do husity zbořeného bývalého kláštera minoritů za hradbami města. Nabídku přijal, vybudoval z klášterních ruin sbor a nazval jej „in monte Carmelo“. Roku 1528 umírá Lukáš v bratrském domě pod zámekem řečeném „V Benátkách“. Pohřben byl v klášteře.

Správce sboru se stává Jan Roh (Horn). Po jeho smrti nastal pro Karmel těžký čas - následek prohrané šmalkaldské války. Nový správce br. Mach musel Karmel opustit a přišel sem Jan Černý-Nigranus, správce sboru z Brandýsa n/L., které se stalo městem královským a kde byla Jednota králem zakázána. Povolal z Moravy počátkem r. 1552 mladého Jana Blahoslava, kterého pověřil sebráním a utříděním bratrských listin a spisů. Tak vznikl první svazek, nadepsaný „Acta Unitatis Fratrum“. Dílo se postupem času rozrostlo na 14 rukopisných foliantů, dnes známých jako „Ochranovské folianty“. Jsou uloženy jako majetek UF ve Státním archivu vedle nejstarších korunovačních listin. Správce sboru Jan Černý zemřel 5. 2. 1565 a kvůli nebezpečí, jež dosud trvalo, byl pochován na Karmeli tajně.

Správce sboru se stal Jan Kálef, účastník jednání o „Českou konfesi“. Za něho dožil svůj život Na Karmeli „Křivoklátský vězeň“ Jan Augusta. V roce 1582 postihla Karmel morová rána - za 6 měsíců zemřelo 15 mladíků připravujících se na službu v Jednotě. Od r. 1589 je správcem Jan Stavoň a po něm Bartoloměj Němčanský. Za něho byl podle Rudolfa II. obnoveného svatojakubského mandátu z r. 1508 veškerý majetek Jednoty zabaven a prodán městu. Po vydání Rudolfova majestátu r. 1609 majetek vykoupen (viz velký sbor) a Karmel dostal nového správce - Matouše Konečného. Ten byl r. 1614 zvolen biskupem a správcem sboru se stal Jan Brosius (Brož), oddělený ke službě v Jednotě veřejně v Betlémské kapli v Praze biskupem Cyrem a administrátorem podobojí E. Šudou v r. 1610. Po bitvě na Bílé Hoře r. 1620 obsadilo královské vojsko Mladou Boleslav a biskup M. Konečný se uchýlil pod ochranu Žerotínovu do Brandýsa n. O., kde 8. 2. 1622 umírá. Při rekonstrukčních pracích na Karmeli v létě 2006 se našel jeho archiv uschovaný ve dvou truhličkách v zásypu pod podlahou I. patra. Poslednímu správci sboru na Karmeli přišel příkaz zavřít sbor 26. 1. 1623 a Jan Brosius byl 31. 1. 1623 vypovězen z Mladé Boleslavi.

Budovy bratrského centra dostali minorité. Po jejich zrušení Josefem II. byli do kláštera nastěhováni se školou - gymnasiem piaristé z Kosmonos. Za první republiky byl objekt využíván pro bytové účely a po r. 1989 neobývaný chátral. Nyní je v rekonstrukci a bude sloužit jako knihovna nové vysoké školy.

5. Bratrská tiskárna.

Mikuláš Klaudián (Belha) se r. 1504 usadil v Ml. Boleslavi a po zkušenostech s knihtiskem v Norimberku r. 1518 zřídil na Kameli tiskárnu (dům čp. 77), kde vychází první spis „U vigilie Ducha svatého“. Od r. 1520 ji vede Jiří Štyrsa.

6. Bratrská škola.

Škola byla založena hned po příchodu br. Lukáše do Mladé Boleslavi. Měla vychovat teoreticky a prakticky bratrský duchovní dorost, který by znal latinu. Na organizaci školy se významně podílel Jan Blahoslav. Po zrušení v r. 1547 ji opět „vzdělal na svůj groš“ Jan Kálef. V roce 1584 byl rektorem školy jáhen Matěj Cyrus. Znovu zavřena r. 1602 a otevřena 1609. Poslední rektor Julian Poňatovský (Poniatowski), (otec Kristyny Poniatovské) byl školu nucen opustit v r. 1623.

7. Velký sbor.

Arnošt Krajíř koupil v r. 1543 zahradu Jana Provazníka pro stavbu velkého sboru. Návrh stavby vypracoval italský stavitel Krajířů - Matteo Borgorelli. Stavbu narušil zákaz Jednoty po prohrané šmalkaldské válce r. 1547. Byl tajně dostavěn. Jan Blahoslav o tom píše „jako sovy více v noci než ve dne dělajíce“. Byl přes zákaz na Velký pátek (23. 3.) 1554 otevřen za veliké účasti lidu - prameny mluví o 15000, některé až o 20 000 lidí. Po třech letech nařízením Ferdinanda I. uzavřen. Podařilo se jej znovu otevřít r. 1567, ale po roce znovu „kolím zapřín“. Až po sjednání „České konfese“ r. 1575 znovu otevřen a sloužil svému účelu až do r. 1602, do Rudolfem obnoveného svatojakubského mandátu z r. 1508. Byl prodán. Po vydání „Majestátu“ r. 1609 Rudolfem II. byl koupěn Petrem Vokem z Rožemberka, předán Jednotě a znovu slavnostně otevřen 17. 6. 1609. V roce 1624 byl ze sboru zřízen kostel sv. Václava, který byl zrušen r. 1787 Josefem II. a sloužil jako vojenské posádkové skladiště. Po výstavbě nových vojenských objektů byl jako nepotřebný určen k demolicí. Tehdy vznikl spolek „Sbor“ (1903), který budovu zachránil, inicioval její rekonstrukci (arch. Wiehl) a od r. 1910 sloužila jako okresní museum. Dne 26. 7. 1946 se zde za přítomnosti zahraničních biskupů Unitas fratrum konala ordinace českého biskupa Jednoty bratrské br. Václava Vančury. Dnes budova slouží kulturním účelům jako galerie a koncertní sál.

8. Pohřební zahrada.

Roku 1539 koupěn sad, ze kterého zřízen hřbitov pro všechna vyznání a proto se mu říkalo „pohřební zahrada“. Byl zde pohřben nástupce B. Lukáše, B. Jan Roh, který zemřel 11. 2. 1547. Do hrobky zde byla pohřbena manželka Arnošta Krajíře z Krajku Alena v r. 1533 a on sám r. 1555. Později byla nad hrobkou vybudována pohřební kaple. V ní byli dále pohřbeni jeho synové 1566 Jiřík, 1572 Konrád, 1577 Karel a poslední 1588 Adam a jeho manželka Marta z Veselice. Zde byl též pohřben B. Vavřinec Orlík, který zemřel 1589 v Klášteře u Mnichova Hradiště a sem byl převezen. U krajířovské kaple „byl při zdi položen“ B. Jan Augusta, který zemřel 13. 1. 1572. Do jeho hrobu byl r. 1600 uložen správce sboru Jan Efraim, rodák Podolecký. Je zde též pohřben B. Jan Stavoň (zemřel r. 1600) a B. Bartoloměj Němčanský (zemřel 1609). V době protireformace byly ostatky Krajířů z hrobky na hřbitově spáleny a z cínových rakví (s výjimkou rakve Marty z Veselice, která před smrtí přestoupila ke katolíkům) ulity dva vysoké svícny, které jsou dosud vidět v děkanském kostele. Zachované víko rakve Marty z Veselice je v museu. V téže době byla ke kapli přistavena věž a kaple proměněna v pohřební kostel sv. Havla. V interiéru byly v poslední době instalovány náhrobní desky ze zrušeného hřbitova. Některé pochází z bratrských dob. Dnes jej užívá Českobratrská církev evangelická.

9. Templ.

Mladoboleslavský nejstarší pozdně gotický městský šlechtický palác. Jeden čas patřil i Krajířům - Martě z Veselice. Do tohoto domu se v roce 1895 přestěhoval ze sboru Jednoty bratrské v Dubé bývalý učitel z Čermné Václav Vančura a začal zde konat shromáždění Jednoty bratrské v přízemní místnosti. Byl 16. 10. 1898 ordinován v Ochranově biskupem Konrádem Beckem na diakona.

10. Sbor Obnovené Jednoty

V roce 1899 se sbor přestěhoval do vlastní, nově postavené budovy v Blahoslavově ulici čp. 187/II, kde působil až do rozdělení české Jednoty v roce 1998.

11. Nový obecní hřbitov

Na tomto hřbitově je pohřben br. Václav Vančura, (1857-1952) kazatel a biskup Jednoty bratrské se svou manželkou Annou (1852-1952) do hrobu, ve kterém jsou pohřbeny diakonky Jednoty bratrské, zakladatelka české diakonie s. Anna Kučerová (1866-1927) a s. Marie Písková (1879-1957). Hroby se nalézají na konci mladšího oddělení hřbitova v pravém rohu, který tvoří ulice Šmilovského a Laurinova.

12. Jan Amos Komenský.

„Poutník“ Ladislava Šalouna stojí v ulici Palackého před budovou bývalé Státní reálky, dnes Pekařova gymnasia, mezi divadlem a sokolovnou.

13. Českobratrská církev evangelická.

Sbor této církve se nalézá v Husově ulici, naproti Sokolovně.

SMOS

Setkání dorostu a mládeže Ochranovského seniorátu

Téma: Islám (jak to bylo s Izákem a Izmaelem)

Termín: 4. - 6. května

Místo: Praha

Program: host, film, biblický program, výlet Prahou, arabské jídlo a další...

Informace a přihlášky:

e-mail: kejrova@etf.cuni.cz

tel. 777 576 194

ráj srdce

Boží hodina

Mladá žena pochybného života, jejíž jméno mi není známo, viděla jediné východisko ze svého bezútěšného stavu v tom, že si vezme život. Patrně bydlela v blízkosti moře, neboť se rozhodla, jak o tom sama napsala, utonout v matce vod, “která ji bude navzdýcky kolébat v náručí svých vln.”

V den, kdy se rozhodla své plány uskutečnit, zjistila, že oceán je spíše řvoucí šelma než něžná a milující matka. Řekla si však: „Ať už se budu houpat v náručí vln nebo mě pohltí tento řvoucí živel, vím, že musím umřít. Musím se obětovat těmto vodám.” A tak za loučení s tímto světem kráčela podél opuštěného pobřeží. - Náhle podle vlastních slov uslyšela jasný a zřetelný hlas, který jí řekl: „Zastav se a otoč a podívej se dolů.” Když to udělala, neviděla nic, jen své stopy v písku. A pak viděla, jak z moře se vyhoupla vlna a její stopy smyla. A pak se znovu ozval hlas: „Tak jak vidíš, že vlny oceánu zahlazují tvé stopy v písku, tak moje láska a milost smazala všechnu tvou minulost. Volám tě k životu a lásce, ne k smrti.” Pochopila, že je to hlas Boží. Namísto do vodní hlubiny zaměřila na cestu k Němu.

V dopise, který napsala svému duchovnímu příznivci, stojí: „Od toho důležitého dne již uplynulo mnoho let, ale nikomu jsem o něm nevyprávěla. - Ale chci to vyprávět vám. Chci, abyste znal Boží hodinu v mém životě.”

(Z knihy Johna Powella: „Štěstí začíná uvnitř”)

V pořádku

Máhátmá Gándhí v patnácti letech cosi ukradl. Aby to napravil, sebral doma zlatý šperk, prodal ho a první krádež tak nahradil. Když si to uvědomil, chtěl se přiznat otci, ale hanbou nebyl schopen ani ústa otevřít. Rozhodl se proto napsat to na papír. Když tatínkovi list podával, celý se třásl. Otec si text přečetl, na chvíli zavřel oči a pak řekl: „Už je to v pořádku, synu.” - A Gándhí dodává: „Od té doby jsem věděl, jak velikého mám otce.” - Není takto veliký náš nebeský Otec?

Čekání

Jeden běloch cestoval autem s černochem do vzdálené vesnice. Jel tak divoce, že ho černocho poprosil, aby zastavil, že by chtěl vystoupit. Potom se posadil na okraj cesty. Nic nedělal, jen tiše seděl. Posléze se ho běloch zeptal: „Na co tu čekáš?” „Až ke mně dorazí má duše,” odpověděl černocho.

*Vzhledem k měření času
je rychlost
tím nejpomalejším způsobem,
jak se dostat k Bohu.*

připravil M. Matouš